

**Maharashtra State Board of
Secondary & Higher Secondary School, Pune**

Department of History

Subject: History (38)

Std: Twelve

Faculty: Arts

*** Syllabus***

Theory Index

Sr. No.	Unit/Topics	Weightage
१	युरोपातील प्रबोधन आणि विज्ञानाचा विकास	१०
२	युरोपीय वसाहतवाद	१०
३	भारत आणि युरोपीय वसाहतवाद	०९
४	वसाहतवाद आणि मराठे	१०
५	भारत सामाजिक व धार्मिक सुधारणा	०९
६	वसाहतवाद विरुद्ध भारतीयांचा संघर्ष	१०
७	भारत: निर्वसाहतीकरण ते एकीकरण	०९
८	जागतिक महायुद्धे आणि भारत	१०
९	जग निर्वसाहतीकरण	०८
१०	शीतयुद्ध	१०
११	बदलता भारत भाग - 1	१०
१२	बदलता भारत भाग - 2	१०

अभ्यासक्रम

प्रकरण 1) युरोपातील प्रबोधन आणि विज्ञानाचा विकास

- 1.1) युरोपातील धर्मयुद्धे (क्रुसेड्स)आणि त्याचे दूरगामी परिणाम
- 1.2) युरोपातील प्रबोधनाचा काळ
- 1.3) विज्ञानाचा विकास
- 1.4) विविध क्षेत्रातील वैज्ञानिक शोध
- 1.5) भौगोलिक शोध आणि शोधक
- 1.6) औद्योगिक क्रांती
- 1.7) आर्थिक राष्ट्रवाद

प्रकरण 2) युरोपीय वसाहतवाद

- 2.1) वसाहतवाद: अर्थ आणि स्वरूप
- 2.2) वसाहतवाद
 - 2.2.1) उदयाची कारणे
 - 2.2.2) परिणाम
- 2.3) युरोपीय वसाहतवाद
 - 2.3.1) अमेरिका
 - 2.3.2) ऑस्ट्रेलिया आणि न्यूझीलंड
 - 2.3.3) आशिया
 - 2.3.4) आफ्रिका

प्रकरण - 3) भारत आणि युरोपीय वसाहतवाद

- 3.1) पोर्तुगीज
- 3.2) ब्रिटिश
- 3.3) डच
- 3.4) फ्रेंच

प्रकरण - 4) वसाहतवाद आणि मराठे

- 4.1) मराठी सत्तेचे वसाहतवाद विरोधी धोरण
 - 4.1.1) पोर्तुगीज- मराठे
 - 4.1.2) डच- मराठे
 - 4.1.3) फ्रेंच- मराठे
 - 4.1.4) इंग्रज- मराठे
 - 4.1.5) सिद्धी- मराठे

4.1.6) अफगान- मराठे

प्रकरण – 5) भारत सामाजिक व धार्मिक सुधारणा

- 5.1) सामाजिक व धार्मिक सुधारणांची आवश्यकता
- 5.2) सुधारणा पर्व
- 5.3) धार्मिक सुधारणा चळवळी
- 5.4) समाज सुधारकांचे कार्य
- 5.5) संस्थानिकांचे योगदान

प्रकरण - 6) वसाहतवाद विरुद्ध भारतीयांचा संघर्ष

- 6.1) 1857 पूर्वीचे लढे
- 6.2) 1857 चे स्वातंत्र्ययुद्ध
- 6.3) भारतीय राष्ट्रीय सभेच्या स्थापनेची पार्श्वभूमी
- 6.4) भारतीय राष्ट्रीय सभेची स्थापना
- 6.5) मवाळ-जहाल विचारसरणी
- 6.6) सशस्त्र क्रांतिकारकांचे लढे
- 6.7) महात्मा गांधीजींची निशस्त्र प्रतिकार चळवळ
- 6.8) आझाद हिंद सेना
- 6.9) 1942 भारत छोडो आंदोलन

प्रकरण – 7) भारत: निर्वसाहतीकरण ते एकीकरण

- 7.1) निर्वसाहतीकरण ते एकीकरण
- 7.2) दादरा व नगर- हवेली
- 7.3) गोवा
- 7.4) पुदुच्चेरी

प्रकरण – 8) जागतिक महायुद्धे आणि भारत

- 8.1) पहिले महायुद्ध (इ.स.1914 ते 1918)
- 8.2) दुसरे महायुद्ध (इ.स. 1939 ते 1945)
- 8.3) महायुद्धे आणि भारत
 - 8.3.1) पहिले महायुद्ध आणि भारत
 - 8.3.2) दुसरे महायुद्ध आणि भारत
- 8.4) महायुद्धाचे भारतावरील परिणाम

प्रकरण- 9) जग निर्वसाहतीकरण

- 9.1) निर्वसाहतीकरण : आशिया
- 9.2) निर्वसाहतीकरण : आफ्रिका

प्रकरण- 10) शीतयुद्ध

- 10.1) शीतयुद्ध : व्याख्या
- 10.2) नाटो, अँड्रूस, सिएटो, सॅटो, वॉर्सा करार
- 10.3) अलिसतावाद- भारताची भूमिका
- 10.4) वसाहतवाद विरोधातील भारताची भूमिका
- 10.5) सार्क
- 10.6) राष्ट्रकुल (कॉमनवेल्थ)

प्रकरण – 11) बदलता भारत भाग – 1

- 11.1) जागतिकीकरण
- 11.2) विविध क्षेत्रातील बदल
 - 11.2.1) ग्रामीण भागाच्या विकासाच्या योजना
 - 11.2.2) नागरी विकासाच्या योजना
 - 11.2.3) संपर्क साधने
- 11.3) अर्थक्षेत्र
- 11.4) ब्रिक्स
- 11.5) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान
- 11.6) संरक्षणविषयक घडामोडी
- 11.7) युवकासंदर्भातील धोरण
- 11.8) माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005
- 11.9) राज्याची पुनर्रचना

प्रकरण - 12) बदलता भारत भाग – 2

- 12.1) सामाजिक क्षेत्र
- 12.2) क्रीडा क्षेत्र
- 12.3) सांस्कृतिक वारसा आणि पर्यटन क्षेत्र